

Onderzoeksverzoek op grond van artikel 151a Provinciewet

Het bestuurlijk handelen van Gedeputeerde Staten rond evenementen in de Biesbosch.

De fractie van de Partij voor de Dieren wil een onderzoek laten instellen naar het door Gedeputeerde Staten (GS) gevoerde bestuur, met betrekking op het gedogen van en niet handhavend optreden tegen theatervoorstellingen in beschermd natuurgebied de Biesbosch. Wij verzoeken een staatsrechtelijk onderzoek op basis van alle beschikbare correspondentie en informatie, ook in de vorm van berichtgeving door de pers.

Omschrijving onderzoeksvraag

De onderzoeksvraag heeft betrekking op de vraag of GS het beschermingsregime ten behoeve van Natura 2000-gebied de Biesbosch in deze kwestie hebben geëerbiedigd. Ook vragen we om een onderzoek naar de eerbiediging door GS van een aantal algemene beginselen van behoorlijk bestuur, te weten: Het zorgvuldigheidsbeginsel, het motiveringsbeginsel, het rechtszekerheidsbeginsel, het fair-play-beginsel, het verbod op détournement de procédure, het specialiteitsbeginsel en het verbod op détournement de pouvoir.

Toelichting

1) Schending van het zorgvuldigheidsbeginsel

De aangewezen procedure is in deze kwestie niet gevolgd. Er is toestemming verleend voor de theatervoorstellingen terwijl de benodigde voortoets wat betreft natuur niet is uitgevoerd. In mei gaven GS aan dat de voortoets moet plaatsvinden, maar in september wordt genoeg genomen met een minder vergaand onderzoek van Staatsbosbeheer. Gedeputeerde Staten hebben door het ontbreken van de natuurtoets, niet alle relevante elementen bij hun besluit kunnen betrekken. Daardoor is van een zorgvuldig onderzoek naar de feiten en belangen, en een zorgvuldige voorbereiding van een besluit, geen sprake (art. 3:2 Awb).

2) Schending van het motiveringsbeginsel.

Doordat een zorgvuldige voorbereiding in de vorm van een natuurtoets ontbreekt, kan het besluit van het college vervolgens ook niet volledig gemotiveerd worden.

3) Schending van het rechtszekerheidsbeginsel

Doordat voor de initiatiefnemer een uitzondering is gemaakt, is er geen sprake van het consequent toepassen van de geldende rechtsregels. De burger moet kunnen vertrouwen op een consequent handelen van de overheid. Doordat er geen vergunning is aangevraagd voor de theatervoorstellingen, en het college zeer kort voor het begin van de voorstellingen toch heeft besloten dat de voorstellingen plaats mogen vinden, is er voor belanghebbenden geen redelijke termijn geweest om hier rechtsmiddelen tegen aan te wenden.

4) Schending van het fair-play-beginsel

De provincie geeft aan grote waarde te hechten aan een passende viering van 75 jaar bevrijding en draagt dit aan als argument om de voorstellen toch toe te staan. Een ander aangedragen argument is dat de vergunning waarschijnlijk toch wel verleend zou zijn. De theatervoorstellingen werden in augustus 2019 gepubliceerd op de provinciale agenda voor 'Brabant remembers' en vanuit dat programma is er ook een financiële bijdrage geleverd aan het project. Hiermee wordt de schijn gewekt van vooringenomenheid (art. 2:4 Awb).

5) Schending van het verbod op détournement de procédure

Door toestemming te verlenen zonder de benodigde voortoets en zonder vergunning is een lichtere procedure gevolgd dan in deze kwestie is voorgeschreven.

6) Schending van het specialiteitsbeginsel

Door de theatervoorstellingen in een beschermd natuurgebied toe te staan zonder voortoets en doorgelopen vergunningprocedure, zijn niet de belangen waarvoor de relevante regelgeving voor natuurbescherming een grondslag biedt behartigd, maar de belangen van de viering van 75 jaar bevrijding (art. 3:4 lid 1 Awb).

7) Schending van het verbod van détournement de pouvoir

De bevoegdheid die GS in deze kwestie hebben, te weten de bevoegdheid om de natuur van de Biesbosch te beschermen door geen vergunning voor de voorstellingen te verlenen zonder deugdelijke toetsing vooraf en deze ook niet toe te staan, hebben zij niet aangewend waarvoor deze bevoegdheid bedoeld is (art. 3:3 Awb).

BIJLAGE: Tijdlijn

30 april

Omroep Brabant bericht over de plannen voor “een enorm (tijdelijk) openluchttheater voor het spektakel 'Biesbosch Onder Vuur’”.¹ Het gaat om tien voorstellingen, elk voor 100 tot 150 toeschouwers. De locatie die de initiatiefnemer hiervoor in gedachten heeft is de Hofmansplaat in de Biesbosch. Uit het artikel is op te maken dat de initiatiefnemer beoogt om in september 2019 tribunes te bouwen en licht en geluid aan te leggen. Aan het project wordt meebetaald door de provincie.

3 mei

De Partij voor de Dieren-fractie dient naar aanleiding van de berichtgeving schriftelijke vragen in bij GS.²

6 mei

In BN De Stem en het Algemeen Dagblad verschijnt een artikel over de schriftelijke vragen, met een reactie van de initiatiefnemer op de vragen.³ De initiatiefnemer geeft in dit artikel aan te zijn benaderd door de provincie Brabant, “die tal van evenementen aan het optuigen is om te gedenken dat 75 jaar geleden in het zuiden van het land een einde aan de verwoestende oorlog kwam.” Over het punt van mogelijke versterking en aantasting van de flora en fauna in het betreffende gebied, geeft de initiatiefnemer aan: “De natuur komt geen moment in gevaar.” Uit de beantwoording van de vragen zal later blijken dat dit een niet-onderbouwde uitspraak was, aangezien de initiatiefnemer het vereiste onderzoek naar de effecten op de natuur op dat moment nog niet heeft laten uitvoeren.

14 mei

In reactie op een e-mail van de initiatiefnemer maakt de Omgevingsdienst Brabant-Noord (ODBN) aan de initiatiefnemer duidelijk dat in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) er een vergunningplicht is voor gebiedsbescherming, Natura 2000-gebieden, en dat de initiatiefnemer hiervoor u een aanvraag dient in te dienen. Vanaf dit moment dient het voor de initiatiefnemer expliciet duidelijk te zijn dat er voor de voorstellingen een vergunning aangevraagd dient te worden. De ODBN vult de e-mail aan met meerdere links naar informatie over de aanvraag, de legeskosten, en over de soortenbescherming in het kader van de Wet natuurbescherming waarvan een overtreding voorkomen dient te worden.

21 mei

In de beantwoording van de schriftelijke vragen geven GS aan: “De Biesbosch is een Natura 2000-gebied met natuurwaarden. Voor de specifieke projectlocatie dient initiatiefnemer onderzoek te (laten) doen naar de aanwezige natuurwaarden. Dit onderzoek moet nog plaatsvinden.”⁴ Ook lichtten GS toe: “Mogelijk is naast ontheffing/vergunning in kader van de Wet Natuurbescherming, ook een ontheffing voor stiltegebieden op basis van provinciale Milieuverordening aan de orde.” Wat betreft de provinciale bijdrage aan het project geven GS aan dat er geen rechtstreekse subsidie vanuit de provincie is verleend, voor dit specifieke evenement. Op de vraag wanneer de

¹ <https://www.omroepbrabant.nl/nieuws/2990845/Biesbosch-krijgt-een-enorm-tijdelijk-openluchttheater-voor-het-spektakel-Biesbosch-Onder-Vuur>

² <https://www.brabant.nl/politiek-en-bestuur/provinciale-staten/statenstukken/download?qvi=1126068>

³ <https://www.bndestem.nl/oosterhout/plan-voor-theater-in-biesbosch-oogst-kritiek~a659fa86/> en <https://www.ad.nl/oosterhout/plan-voor-theater-in-biesbosch-oogst-kritiek~a659fa86/>

⁴ <https://www.brabant.nl/politiek-en-bestuur/provinciale-staten/statenstukken/download?qvi=1126858>

voorstellingen plaats zullen vinden, noemen GS vier data met gelijke begin- en eindtijden: 13, 14, 20 en 21 september tussen 20:00 en 22:30 uur.

31 juli

Staatsbosbeheer geeft toestemming voor het gebruik van de gronden voor het evenement, onder voorwaarde dat de benodigde vergunningen zijn verleend.

3 september

Vanaf begin september begint de kwestie hard te rollen.

In het beslisdocument van GS, n.a.v. de “onjuiste en ongewenst publiciteit” die deze kwestie genereert, komt het volgende naar voren;

- “Op 2 september 2019 is wederom contact geweest tussen de ODBN en [de initiatiefnemer]. In dit telefoongesprek werd aangegeven dat [de initiatiefnemer] (om kosten te besparen) zelf een aanvraag wilde indienen.”
- “Op 3 september is wederom contact geweest tussen de vergunningverlener van ODBN en [de initiatiefnemer]. In dit gesprek heeft [de initiatiefnemer] aangegeven geen aanvraag in te dienen. Reden daarvan is de kosten die hiermee gepaard gaan.”

Deze dag wijst de ODBN de initiatiefnemer nog een keer op de vergunningplicht.

Op dezelfde dag bericht Omroep Brabant dat de initiatiefnemer geen vergunning heeft aangevraagd, waardoor de voorstellingen niet door mogen gaan, aldus de provincie.⁵ De initiatiefnemer geeft aan in de veronderstelling te zijn geweest dat de instemming van Staatsbosbeheer voldoende was, terwijl de initiatiefnemer op 14 mei door de ODBN is ingelicht over de vergunningplicht.

In het artikel komt ook een woordvoerder van Staatsbosbeheer aan het woord, die aangeeft dat er richting de initiatiefnemer is geweest op het belang van het doen van een voortoets en het aanvragen van de vergunning. Een provinciewoordvoerder geeft aan dat de initiatiefnemer op 7 mei is meegedeeld dat hij een vergunning moet aanvragen.

4 september

De fractie van de Partij voor de Dieren dient technische vragen in.⁶ De fractie wil o.m. weten of er sprake is van een wetsovertreding indien de voorstellingen zonder vergunning plaatsvinden, en wat de consequenties in dat geval zijn. Ook vraagt de fractie aan GS of er actief gehandhaafd gaat worden, en zo nee, op basis waarvan kan worden besloten niet actief te handhaven.

5 september

GS stellen in een brief aan de initiatiefnemer vast dat de initiatiefnemer “willens en wetens de regels [heeft] overtreden”. GS geven aan dat het voor de hand ligt dat de voorstellingen niet door kunnen gaan. Desalniettemin geven GS toch toestemming voor de voorstellingen, ondanks afwezigheid van een vergunning en een onderzoek naar de gevolgen voor de natuur.

GS geven twee redenen op voor het toch geven van toestemming voor de voorstellingen:

1. “de grote waarde die nabestaanden en anderen hechten aan een passende viering van de bevrijding 75 jaar geleden

⁵ <https://www.omroepbrabant.nl/nieuws/3062138/Streep-door-oorlogsvoorstelling-om-vergeten-vergunning-als-dit-niet-doorgaat-breekt-opstand-uit>

⁶ <https://noordbrabant.partijvoordedieren.nl/vragen/technische-vragen-over-geplande-theatervoorstellingen-in-de-biesbosch-zonder-vergunning>

2. De beoordeling door Staatsbosbeheer dat de activiteiten t.b.v. de voorstellingen geen ingrijpende gevolgen hebben voor de flora en fauna in de Biesbosch

In een bericht van Omroep Brabant over het besluit van GS om de initiatiefnemer toch toestemming te geven, geeft een provinciewoordvoerder aan dat de provincie “waarschijnlijk toch wel een vergunning zouden hebben gegeven”.⁷

6 september

In de papieren versie van het Brabants Dagblad verschijnt een artikel over de toestemming van de provincie. In het artikel geeft de initiatiefnemer aan pas “een paar weken geleden [te horen hebben gekregen] dat er tóch een vergunning nodig is”.

8 september

In een Omroep Brabant-artikel benadrukt een provinciewoordvoerder: “[De initiatiefnemer] is tot twee keer gesommeerd om een vergunning aan te vragen en heeft dat niet gedaan”.⁸

⁷ <https://www.omroepbrabant.nl/nieuws/3063401/Oorlogsvoorstelling-gaat-ook-zonder-vergunning-door-provincie-strijkt-over-het-hart>

⁸ <https://www.omroepbrabant.nl/nieuws/3064464/Repetities-omstreden-openluchtvorstelling-Biesbosch-Onder-Vuur-gestart>